

# Samarbeid i klinisk praksis

- **Veterinærfruene** var vel de aller første til å administrere veterinærvakta. Utsagn fra slike tidsvitner kan være;
- Verdal ca 1965:
- Det gikk i ett med telefoner til alle døgnet tider; hun husker at hennes søster var på besøk; dette hadde hun ikke holdt ut lenge. Men det var jo også en trivelig tid med all kontakten med bøndene; med helsefaglig bakgrunn kunne hun jo også gi noen råd i all forsiktighet.
- -det var et mas hele døgnet, men det var jo trivelig også. På veterinærmøtet hadde vi jo mye å prate om vi veterinærfruene.

# Fra Steinkjer

- Steinkjer:
- -innringing utenom kontortid for rutinepraksis kunne resultere i irettesetting fra veterinærfruene. En frue fortalte om gårdbrukeren som sa at han ringte til henne fordi han ikke torde ringe til sin vanlige veterinær i tilfeller han var litt sent ute med f.eks inseminasjonsbestilling.
- - en forteller om at han var ute i tidlig morgenpraksis da en gårdbruker kom på kontordøra som stod åpen, og med lua i handa gløttet inn til soveværelset og bad om hjelp til en søye med uterusprolaps.

# Internasjonal kontakt

- NVT 1972 nr 4 s,265
- Engelsk veterinærfrue i førtiårene ønsker å brevveksle med norsk veterinærfrue....Telefonpass og husarbeid gjør det vanskelig å delta i sosiale tiltak. (Mange norske veterinærfruer vil sikkert kjenne situasjonen)
- Fruen har mange interesser, både huslige og andre. Hun liker å reise litt, selv om feriene blir så korte at det bare kan bli tale om campingturer. Er det en norsk veterinærfrue, helst hvor mannen driver ambulans praksis, som kan tenke seg å pusse på skoleengelsken litt, så ville det være hyggelig.

# Et støttepunkt for studenter og unge veterinærer

- -fra egen studentpraksis; veterinærfruen kunne si at mannen brukte slik og slik behandling for det innringte tilfellet. Dette var en fin «faglig» støtte for meg som student.
- Fra Dyrehelsa i Norge(Magnhild Jenssen, duf i NN): Når veterinæren var på kurs, eller borte i annet ærend, var kona hjemme til uvurderlig hjelp med mange ting. Jeg lærte fort å sette pris på hennes velvillighet når det gjaldt å ta seg av en uerfaren veterinær.

# Sentralborddamene på laget

- De siste manuelle telefonsentralene forsvant i 1980 årene
- Betjeningen på sentralen på godt og mindre godt for veterinærene
- Sentralborddamene kunne ha plusset på flere besøk slik at dagens middag ble betydelig forsinket

# Leilighetsbesøk bestilt fra sentralen

- Ca 1955 Fra Jubileumsberetning Trøndelag veterinærforening v/M. Kaldahl:
- Det er kollegiale gnisninger om praksisoppdrag i Trondheimsområdet. Det gjelder især distriktene Strinda, Børsa og Støren. Dette ble behandlet på et ekstraordinært møte høsten 1958. Involverte medlemmer var spesielt innkalt for å ordne opp i saken. Formannen redegjorde generelt om takstene og formanet veterinærene om å holde sine takster, slik som andre yrkesgrupper holder sine takster og avtaler. Det kom fram at i enkelte områder av denne regionen var det særlig vanskelig «med alle de ting som ble tatt som leilighetspraksis» Det foregår slik mange ganger at bøndene ringer telefonsentralene for å forhøre seg om det er noen dyrlege i nært område, og telefondamene formidler beskjed om dette. Styret i Nordenfjeldske veterinærforening vil kontakte Telegrafverket om denne ulovlighet som foregår ved at sentralpersonalet slik bryter sin taushetsplikt. På møtet ble det trukket opp retningslinjer for praktisering av takstene i dette vanskelige området»

# Sentralen mest til nytte

- Fra jubileumsskrift: For å yte telefondamene rettferdighet, så var nok disse de fleste steder til god hjelp og støtte for dyrlegen ved å ta imot beskjeer og formidle disse videre, især var dette til stort gagn for dyrleger i store, vidstrakte distrikter før mobiltelefonens tidsalder.
- I Tromsø, Lyngen og Karlsøy var det i 1970 og utover et godt innarbeidet veterinærsignal å henge opp en **grønn kraftforsekk**. Dette gjorde det også lett å finne.

# Tekniske nyvinninger

- Som student i praksis for første gang i påska 1969 kom jeg til Verdal. Her var det tredelt vakt. Jeg fikk høre at antall besøk på dagtid ble fordelt blant de 3 under hensyntagen til at en drev en stor gård, en hadde deltid kontrollveterinærstilling, og en var distriktsveterinær. Alle 3 hadde med andre ord inntekter utenom praksisinntektene.
- I april 1969 hadde de et **walki-talkie** system. Hvert hjemmekontor hadde en enhet som kunne kalle opp veterinæren i felt. Vakthavende veterinærfrue kunne holde mikrofonen på walkie-talkien ned mot telefonrøret og dermed var det opprettet forbindelse med gårdbrukeren.



# Klepp veterinærkontor

- **NVT 1/1970 Magne Haaland**
- For vårt vedkommende var det en rekke hendelser som førte til en helt ny situasjon. En fikk sjukeopphold på et halvt års tid. En annen sluttet praksisen, som han syntes ble for slitsom uten vaktavløsning. Vi so, ble tilbake så det helt håpløst å kunne betjene hele distriktet alene da vårkjøret stod for døren. Vi ble enige om å forsøke å lage en fellespraksis som også skulle innbefatte en ny veterinær.

# Radiotelefonen

- Kontakten ut til bilene besørages via radiotelefonen. Vi har også vaktapparat hjemme slik at kona kan formidle beskjed ut til bilen utenom kontortida. Telefonen kan også kobles til radiotelefonen slik at kontortelefonen kan passes like godt enten en sitter hjemme i stua eller er ute i bilen.

# Automatisk telefonsvarer

- **Automatisk telefonsvarer** var en nyvinning. Enkelte veterinærfruer følte kanskje at de mistet deler av jobben sin. Kanskje ble det framført som et konkurransefortrinn for en veterinær som fortsatt hadde en frue som passet praksisen.
- På automatsvareren ble det lest inn deler av praksisruts slik at rekvirenter kunne ringe til noen på ruta. Enkelte meldinger lagt igjen på telefonsvareren kunne være av det humoristiske slaget.

# Televerkets vaktnummer

- I NVT 1973 nr 9
- Distriktsveterinær Bjarne Støen i Oppdal har benyttet seg av vaktnummerordningen. En trenger ikke noe ekstra telefonapparat. Dette nummeret gjelder kun for innringing.
- Vi deler på praksisen og bytter om å ha telefonvakt annenhver uke

# Så kom mobiltelefonen

- **Mobiltelefonen** begynte å komme i bruk fra ca 1975. De første var mobile i betydningen flyttbar, men så tunge at de kom med en tilpasset veske eller ryggsekk. En stor fastenhet ble montert i bilen, gjerne med tilhørende stor antenne. Om en veterinær ble det fortalt at han tok tak i den håndholdte mikrofonen og lot som han snakket i den hver gang han passerte tettbebyggelse; han så jo veldig «important» ut med stor antenne på bilen og med mikrofon.

# Toveis samtale

- De første mobiltelefonene var såkalt toveis; de to samtalepartnerne kunne bare snakke hver sin gang, hver frase måtte avsluttes med «over». Selv husker jeg en oppringing fra en noe fortvilt dame hvis hundetispe ble angrepet(voldtatt?) av en løshund. Av naturlige årsaker var det ikke så lett å bli kvitt den ivrige hanhunden slik at hun ringte veterinærvakta på min nye mobiltelefon. «Den sitter fast» over-. Hva sitter fast? -over- hanhunden- over. Prøve ei bøtte med kaldt vann- over. Slå over – over-. Samtalen var noe slikt, jeg begynte plutselig å tenke på at disse samtalene var lå åpne for de som ville ha den såkalte åpne kanalen påslått. Sentralen hørte jo også alt, trolig til stor underholdning.

# Store investeringer

- I følge Peder Voldhagen kostet en mobiltelefon levert av Sambandsteknikk AS i Trondheim kr 26.220,.
- Ola Moxnes opplyser (10.11.2020) at han hadde mobiltelefon allerede i 1975
- Min egen mobiltelefon ble kjøpt i 1981 med noe som hette avsetningsmidler, toveis, kunne plasseres i bil og i «tung skulderveske)
- Men til veldig stor nytte!

# Rask utvikling av mobiltelefonen

- Mer enn telefon
- Journalføring og sykdomsrapportering skjer i dag via mobiltelefonen. Tenk også på en så praktisk ting som elektroniske kart. Hvem har ikke strevet med å finne fram til bonde slik og slik. I dag plotter du inn adressen og kjører uten vansker helt fram til innringeren.
- Utviklingen gikk fort til dagens små mobiltelefoner som er mye mer enn en telefon. I Adresseavisen for 10.november 2020 står det om et datafirma som heter Searis som samler og data i industrien, og det sies at en lakseoppdretter kan se på grafene at noe er feil, og han kan spørre en veterinær hva som kan ha skjedd. En siste rest av veterinærfaget før den kunstige intelligensen tar over?



# Praksissamarbeid og avløserordning

- Avløsertjenesten for distriktsveterinærene er en sak for seg selv, men kan også sees på som en del av etableringen av samarbeidspraksiser og vaktordninger.
- Distriktsveterinærene var forpliktet til å yte veterinærhjelp i den utstrekning deres offentlige forretninger tillot det. Veterinærloven av 8.juni 1962. Etter hvert som tilgangen på privatpraktiserende veterinærer øket ble det etablert mange varianter av veterinærvakt basert på samarbeid eller konkurranse.
- Peder Voldhagen fikk sitt første møte med distriktsveterinærordningen i juni 1963; ferieavløser for distriktsveterinæren 15-7.1963 – 04.8.1963 uten økt utgifter for det offentlige. Se brev

- **Avløsertjeneste for distriktsveterinærer fra 1.oktober 1974.** Det var avløsning hver annen helg, men viss det ikke var mulig å gjennomføre ordningen med avløsertjeneste fordi det ikke kunne skaffes vikar, må distriktsveterinæren helt eller delvis gjennomføre tjenesten selv.
- Denne avløserordningen må vel sies å være et tydelig skifte til det bedre, frihelger for distriktsveterinærene og kjærkommen inntekt for privatpraktiserende veterinærer.
- Et par artikler i Norsk Veterinærtidsskrift tyder på at avløsertjenesten ble vurdert noe forskjellig alt etter ståsted.
- Noen sitater fra et innlegg i NVT 1979 nr 5;
- -kan det være mulig at man overfor distriktsveterinærene må påpeke at det er *deres plikt* å ta helgefri?
- -kan det være mulig at det finnes distriktsveterinærer som heller vil ha utbetalt den av departementet tilmålte godtgjørelse for helgevakt enn å nyte godt av et par dagers avslappet frihet?

- Noen sitater fra et innlegg i NVT 1979 nr 5;
- -kan det være mulig at man overfor distriktsveterinærene må påpeke at det er *deres plikt* å ta helgefri?
- -kan det være mulig at det finnes distriktsveterinærer som heller vil ha utbetalt den av departementet tilmålte godtgjørelse for helgevakt enn å nyte godt av et par dagers avslappet frihet?
- Det heter også i samme artikkel at helgevaktordningen slik den praktiseres her er et stort skritt på veien mot en normal livsførsel. Men likevel ikke mer enn et skritt

# Anekdoter fra C.C Holmengraa

- NVT 1977 nr 6, s 381 En gipset dyrlege av C.C. Holemgraa
- Små utdrag:
- -kollegene underbød hverandre og kjørte inn i naboens område for en slikk og ingenting. Det var i Fron at Clemetsen lærte å verge seg. Han hadde en stein i bilen sin. Hver gang han kom over en ukollegial dyrlege som hadde bilen sin parkert på landeveien, pælmet han frontruta på bilen med et velrettet steinkast. Dette gjorde Clemetsen så snedig og utspekulert, til og med under fart, at ingen greide å ta ham på fersk gjerning.
- -da Clemetsen ble pensjonert klarte han ikke overgangen fra livet i sin elskede praksis. Clemetsen hadde bestukket telefondamene med hjemmelaget likør. Den nye dyrlegen hadde sittet på kontoret sitt, arbeidsløs og forkommen, uten en tur.

# En ung student ser framover

- Samarbeidsmuligheter i praksis – en ny giv, NVT 1969 nr 11. Veterinærstudent Eivind Liven
- .under våre diskusjoner er det blitt uttrykk for høylytt forbløffelse . eller ikke for å si indignasjon over hvor lite samarbeide det finnes i den veterinære praksis, hvor lite koordinert den veterinære virksomhet er ute i distriktene der forholdene ellers burde ligge til rette for slik virksomhet.
- -det blir manko på tid til profylaktisk virksomhet
- -det er samarbeid som løser problemene
- -Initiativ fra DNV. Det er i DNV det må kunne tas bestemmelser som så i neste omgang presenteres myndighetene nærmest i kravform – slik vil vi ha det!
- Forslag: Etablere veterinærsentraler hvor 2 eller flere veterinærer er engasjert.

# Mer fra C.C Homengraa

- NVT 1969 nr 12 Historien om Dyrlege Hans Christian Pedersen Beyer av C.C. Holmengraa
- ..hans nabokollega til stadighet drev snikpraksis i hans distrikt....En dag fikk han se naboens bil stå parkert på veien i sitt distrikt. Pedersen Beyer fant en kampesten og knuste frontruten på den. Nabokollegaen raste, men meldte ham ikke til politiet. Noen dager senere reiste han imidlertid på nytt røvertokt inn i Pedersen Beyers distrikt. Denne fant en ny kampesten og knuste frontruten nok en gang! Da ga naboen seg og han viste seg aldri mer i Imisdalen veterinærdistrikt.

# Utvalgsarbeid

- NVT 1968 nr 6 Innstilling vedr. samarbeidsformer i praksis v/ Kaldahl, Minsaas og Nordmo
- NVT 1976 nr 7/8 s 494 Innstilling fra DNVs permanente rådgivende utvalg for samarbeidsformer i praksis
- -de fleste som har svart har en eller annen form for samarbeid med andre kolleger, og enkelte steder er det samarbeid mellom 4 og en halv og helt opp til 6 kolleger i mellom.
- -relativt mange synes samarbeidet er tilfredsstillende til tross for manglende skriftlig kontrakt

# NVT 1975 nr 3 Resolusjon fra studentene ved NVH

- Resolusjon vedtatt av studentene ved NVH
- -mange av oss studenter ønsker å komme ut i samarbeidspraksis
- -vi er innstilt på å renonsere på de økonomiske krav til tilværelsen for å kunne oppnå de sosiale og faglige fordeler praksissamarbeidet innebærer
- -det gjelder våre og deres – ikke minst familienes- fremtidige kår. De vil i vesentlig grad bli bestemt av den innstillingen dere- og vi fremtidige kolleger – legger for dagen!
- Enstemmig vedtatt på allmannamøte 22.01.1975



# NVT 1980 nr 3 Sentralstyret DNV

- ; lederartikkel v/privatpraktiserende veterinær/sentralstyremedlem Ole Stenshorne
- Skriftlige avtaler om praksissamarbeid er nødvendig. «Det ligger et omfattende arbeid bak forslag til avtale om praksissamarbeid en kan få tilsendt ved henvendelse til DNV.

# Kleppemodellen

- NVT 1980 nr 5 s 354 En typisk samarbeidsform, spesielt i området for fylkesveterinær Kleppe Nord-Norge?
- Distriktsveterinær T. J tiltrådte stilling som dv i den 21.mai i år(1980). Han søker etter en samarbeidspartner i klinisk praksis i området. Vedkommende bør overta deltidsstilling i hygiene i .. 3 timer pr uke, lønn ca 15.000 pr år. Videre vil samarbeidspartneren få avløsertjenesten for distriktsveterinæren, samt konstitusjon som distriktsveterinær ved ferier og annet fravær, ca 15.000 – 20.000 pr år.
- Det arbeides med å få i stand en fast kommuneveterinærstilling i klinisk praksis – denne vil samarbeidspartneren kunne overta.

# Så et langt skritt til offentlig vakt og klinisk vakt

- Omorganisering av veterinærtjenesten; dette var tema i NVT i store deler av 1980 tallet. Flere sentralstyreperioder og flere presidenter og foreningsapparat deltok i diskusjonen. Så endelig kan en i NVT nr 11 1989 lese:
- Landbruksdepartementet, Veterinæravdelingen har fra 1.oktober 1989 engasjert distriktsveterinær Harald Fjøsne, Holmestrand, som prosjektleder for arbeidet med omorganisering av veterinærtjenesten på distrikts- og fylkesplan.

Statens veterinære felttjeneste med ansvar for fylkes- og distriktsveterinærene ble etablert fra 1992.

- Ved etableringen av Statens veterinære felttjeneste i 1992 heter det i «sekspunktnotatet» at det skal være en vakt for offentlige oppgaver og en egen vakt for kliniske tjenester. Dette ble realitet i ny lov om veterinærer og annet dyrehelsepersonell. Vi fikk *veterinærdistrikter* og *vaktområder for klinisk vakt*.

Statens Dyrehelsetilsyn fra 1.januar 1996. I dagligtale skal en bruke uttrykket Dyrehelsetilsynet

- Statens dyrehelsetilsyn – Sentraladministrasjonen
- Statens dyrehelsetilsyn – Fylkesveterinæren for
- Statens dyrehelsetilsyn – Distriktsveterinæren for
- Offentlig vakt i geografisk omhyggelig konstruerte vaktområder
- Klinisk vakt i geografisk omhyggelig konstruerte vaktområder
- Smådyrvakt i et fåtall områder

# Mattilsynet fra 01.januar 2004

- Skal tru om det ikke er Matminister Bjarne Håkon Hansen som har mye av æren for opprettelsen av Tilsynet for planter, fisk, dyre og næringsmidler. Tidlig ble det bestemt at arbeidstittel på nyetableringen skulle være Mattilsynet. Kort tid etter etableringsdatoen ble det bestemt at arbeidstittel skulle bli endelig navn.
- Det var veldig mye som måtte finne sin plass innen Mattilsynet. I denne skjematiske oversikten er det mest fokus på veterinærer og veterinærvesen. Etter å ha vært vant med en tilnærmet militær kommandolinje fra Veterinærdirektør til praktiserende veterinær ble det noe uvant med administrative sjefer som til og med ikke var veterinærer. Av de mange saker som ble utsatt for nøye vurdering var de mange vaktordninger overtatt fra Dyrehelsetilsynet.

# Offentlig vakt

- Offentlig vakt ble med Mattilsynet videreført til de samme «gamle» offentlige områder. I tillegg ble den regionale offentlige vakten overført til de nye regioner innen Mattilsynet.
- Mattilsynet er senere omorganisert til et to-leddet tilsynsorgan. På nettsiden kan en lese følgende:

# Klinisk vakt

- **Klinisk vakt** består i dag, men ansvaret for vekten er overført til kommunene. Siste «kamp» for vakta var
- På nettsidene til kommunene kan en finne opplysninger om hvem som har vakt.
- Eks: **Orkdal og Agdenes:**  
Roger Andersen [922 52 965](tel:92252965)



# Nettsiden til Mattilsynet

- **Offentlig vakt** ivaretas av Mattilsynet. På nettsiden henvises det til telefon 22 40 00 00. Ved å ringe dette nummeret blir en via en meny som også omfatter mistanke om alvorlig smittsomme dyresykdommer. Det er interne vaktavtaler i Mattilsynet som ivaretar oppgavene til den gamle offentlige vakten.
- Ringer du denne telefonen etter arbeidstid, kommer du til beredskapsvakten for hele landet. Beredskapsvakten har en liste over personell som kan ta saken.
- Presse har egen vakt

# Veterinærvakt er fortsatt aktuelt tema

- **Veterinærforeningens arbeid synlig i Hurdalsplattformen**

Vi er svært glad for at ny regjering i Hurdalsplattformen har lyttet til Veterinærforeningen og ønsker å styrke veterinærtilbudet over hele landet.

Vi forventer nå at Ap og Sp gjennom sin satsning på dyrevelferd viser handlekraft ved å bevilge nødvendig finansiering til den kommunale veterinærordningen slik at veterinærkrisen kan stoppes. Vi er også glad for at ny regjering ønsker å styrke Mattilsynet. Veterinærforeningen vil jobbe for at de ekstra bevilgningene til digital utvikling i Mattilsynet, økes til 100 millioner i statsbudsjettet 2022.

Veterinærforeningen vil følge opp sakene ved å gi faglige innspill i møter med både ny landbruks- og matminister, Sandra Borch, og fiskeri- og havminister, Bjørnar Skjæran.

Mobiltelefonen  
kostet mye

BAMBANDSTEKNIKK A/S  
POSTBOKS 1830  
DLAV TRYBVEVASSONS BT.6  
7000 TRONDHEIM

FAKTURA

PEDER VOLDHAGEN  
DISTR. VETERINER  
7860 OVERHALLA

TELEFON : 523566 - 532480  
BANKGIRO: 4200.06.58884  
POSTGIRO: 32 12 87 5

ORDRENUMMER : 0 FAKTURANR. : F-2959 DATO : 301184 SISTE BETALINGSDBR : 201284

1	MOBILTELEFON	19850.-	
2	ANTENNER A. 225.-	450.-	
2	KABLER A. 350.-	700.-	
1	7410 MASCOT	500.-	
1	FORLENBET ARM	1500.-	
	SUM	23000.-	
-	5 % RABATT	950.-	
	+ EKSTRA RABATT	200.-	
	RABATT NA KR. 1150.-		21850.00

*du 26220,-*

*Første Mobil tlf.*

SUM	21850.00
20% MDMS	4370.00
TOTALT BELØP	26220.00

ETTER FORFALL BEREGNES 2% RENTE PR. MÅNED.